

Eesti sotsiaalminister Karmen Jolleri kõne ÜRO peaassamblee kõrgetasemelisel mittenakkushaiguste ja vaimse tervise kohtumisel

Austatud ekstsellentsid

Lugupeetud kolleegid

Oleme täna kuulnud – ja kuuleme edaspidigi – mõjuvaid sõnumeid selle kohta, kui oluline on ennetada mittenakkushaigusi ja toetada vaimset tervist, et inimesed saaksid igas vanuses elada täisväärtuslikku ja väärikat elu. Vaevalt leidub maailmas riiki, kes sellega ei nõustuks. Eesti jagab neid väärtusi sügavalt. Usume, et tervis ja heaolu peavad olema kõigi poliitikate keskmes. Ennetus on hädavajalik, kuid sama oluline on ka ravi, mis muutub üha keerukamaks ja kallimaks uute ravimite, kasvava abivajajate hulga ning pideva teadus- ja arendustegevuse vajaduse tõttu.

Ent rääkides tervisest ja heaolust, ei saa me mööda vaadata elevandist toas. Üks suurimaid takistusi vaimse tervise parandamisel ja mittenakkushaiguste vähendamisel Eestis ja kogu Euroopas on Venemaa Föderatsiooni algatatud agressioonisõda Ukraina vastu. Venemaa pommitab Ukrainas haiglaid ja perearstikeskusi, koole ja lasteaedu. Ta rikub mitmete Euroopa riikide õhuruumi ning püüab õõnestada teiste riikide, alates Gruusiast ja Valgevenest kuni Moldovani, suveräänsust ja poliitikat.

Kuidas saavad inimesed sellises keskkonnas üldse oma vaimset tervist hoida, rääkimata tervislike eluviiside järgimisest? Ja kuidas saavad valitsused suunata piisavalt ressursse tervisesse, kui nad peavad samal ajal valmistuma sõjaks? Venemaa agressiooni tõttu on Euroopa riigid – sealhulgas Eesti – sunnitud kulutama enneolematuid summasid kaitsele. Alates järgmisest aastast kulutab Eesti rohkem kui 5% oma SKPst julgeolekule. Need on ressursid, mida me palju meelsamini investeeriksime inimeste tervisesse.

Varsti kuuleme avaldust ka Venemaa Föderatsioonilt. Kas nad räägivad vaimsest tervisest ja haiguste ennetamisest? Kui jah, siis on see sügavalt silmakirjalik. Venemaa agressioon on ise vaimse tervise probleemide põhjus. See on üks põhjusi, miks ressursside nappus takistab meie rahva tervise parandamist. Ja siiski. Just seepärast, et hoolime oma inimestest, kaitseme iga sentimeetrit oma maast koos liitlastega.

Ütleme Moskvale selgelt: lõpetage agressioon teiste riikide vastu, lõpetage oma sõda Ukrainas. Alles siis saame täielikult keskenduda vaimsele tervisele, mittenakkushaiguste ennetamisele ja ravile ning tuleviku ülesehitamisele, kus kõik inimesed saavad elada tervema ja pikema elu.

Aitäh!